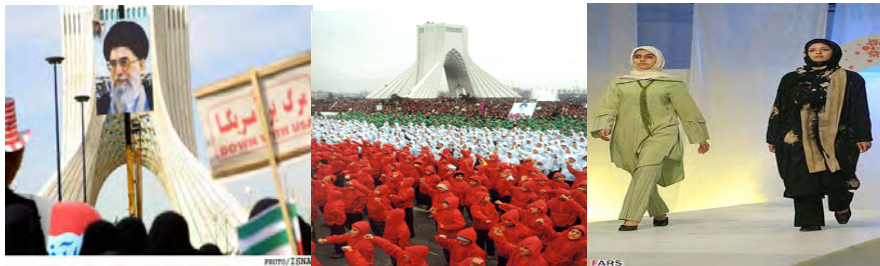

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

ינואר 2012 – בהמן 1390
לשבוע שבין 18/1/12 –
25/1/12
עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ תגובות ראשונות להחלטת האיחוד האירופי להטיל אמברגו נפט על איראן.
- ✓ מתקפה חריפה מצד תומכי המשטר כנגד ביטויי ביקורת פנימית גוברת כלפי המשטר.
- ✓ בחירות 2012: מתלהט הויכוח בין חזית השמרנים המאוחדת לחזית העמידה האיתנה.
- ✓ מחריפה הביקורת כלפי הממשלה והבנק המרכזי לנוכח המשך קריסת הריאל ביחס לדולר.
- ✓ בית כלא לעיתונאים: גל מעצרים של עיתונאים לקראת הבחירות למג'לס.

עיקרי דברים:

תגובות ראשונות להחלטת האיחוד האירופי להטיל אמברגו נפט על איראן

דוברים איראנים רשמיים הגיבו בביטול להחלטת שרי החוץ של האיחוד האירופי להטיל אמברגו נפט על איראן. דובר משרד החוץ, ראמין מהמנפרסת, הצהיר, כי האמברגו נועד להיכשל ולא ישפיע על התקדמות איראן לקראת מימוש זכויותיה. הוא ציין, כי איראן תמצא תחליף לכל מדינה, שתטיל עליה אמברגו נפט, וקרא למדינות אירופה להתחשב באינטרסים הלאומיים שלהן ולא לפעול בהתאם לתכתיב אמריקאי. יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, עלאא' אלדין ברוג'רדי, העריך, כי הסנקציות יפגעו במערב יותר מאשר באיראן. בראיון לסוכנות הידיעות איסנא אמר

ברוג'רדי, כי בדומה לסנקציות קודמות, שהוטלו על איראן, יסב אמברגו הנפט נזק לחברות מערביות רבות ויסייע לחברות רבות אחרות, שתשתפנה פעולה עם איראן. סגנו של ברוג'רדי, אסמאעיל כות'רי, הכריז, אף הוא, כי לאמברגו לא תהיה השפעה ממשית על כלכלת איראן, כיוון שזו תמכור את הנפט שברשותה למדינות לא-אירופאיות. הוא הזהיר, כי אם המערב ינסה להפריע לאיראן לייצא את הנפט שברשותה, היא תסגור את מיצרי הורמוז.

קודם לכן הזהיר גם שר המודיעין לשעבר, עלי פלאחיאן, כי איראן עלולה לסגור את מיצרי הורמוז במסגרת התמודדותה עם הסנקציות. הוא גם הציע להפסיק את מכירת הנפט למדינות אירופה לפני תום הארכה בת ששת החודשים, עליה החליטו שרי החוץ של מדינות האיחוד האירופי לתחילת האמברגו, על מנת להביא לעליה מיידית במחירי הנפט ולטרפד את התוכניות האירופאיות למצוא תחליפים לנפט האיראני.

בהודעה מיוחדת, שפרסם משרד הנפט האיראני בעקבות החלטת האיחוד האירופי, נאמר, כי איראן מייצאת רק 18 אחוזים מתפוקת הנפט שלה למדינות אירופה ולא תתקשה למצוא קונים חדשים לנפט שברשותה. משרד הנפט ציין בהודעתו, כי הוא נערך מזה תקופה ארוכה להטלת אמברגו נפט וכי מדינות אירופה יישאו בעיקר ההפסדים הכלכליים שייגרמו כתוצאה ממנו.

שר הנפט לשעבר בממשלתו הקודמת של אחמדינז'אד, כאט'ם זירי האמאנה, התייחס, אף הוא, בביטול להחלטת האיחוד האירופי וציין, כי הנפט האיראני לא יישאר ללא ביקוש. הוא ציין, כי אף מדינה, ובכלל זה ערב הסעודית, אינה מסוגלת לספק נפט באיכות הנפט האיראני, וכי גם הצטרפות סין לאמברגו לא תהיה משמעותית, כיוון שבידי חברת הנפט האיראנית אמצעים מגוונים למכירת הנפט שברשותה.

על רקע החרפת הסנקציות הכלכליות נגד איראן הצהיר השבוע מזכיר "המועצה לקביעת האינטרס של המשטר", מחסן רזאאי, כי המלחמה הכלכלית בין איראן למערב החלה. הוא קרא לשלטונות להתעורר ולאמץ אסטרטגיה הכוללת ארבעה עקרונות: תוכנית שתאפשר שגשוג כלכלי ופתרון לבעיית האבטלה, תוכנית שתנטרל את השפעת הסנקציות, הגברת שיתוף הפעולה עם "ההתעוררות האסלאמית" באיזור דיפלומטיה פעילה ומשפיעה.

מתקפה חריפה מצד תומכי המשטר כנגד ביטויי ביקורת פנימית גוברת כלפי המשטר

ראיון, שהעניק חבר המג'לס לשעבר, עמאד אפרוע', לטלוויזיה האיראנית עורר השבוע תגובות חריפות בקרב תומכי המשטר. בראיון אמר אפרוע', כי כל אזרח רשאי למתוח ביקורת על המנהיג העליון וכי במקרה, שבו המנהיג אינו יכול לתת תשובה מספקת, יש להעבירו מתפקידו באופן מידי. הוא גם מתח ביקורת על הרכבה הנוכחי של מועצת

המומחים וטען, כי יש לאפשר גם לאנשי מקצוע ולכלכלנים – ולא רק לאנשי דת – לשמש כחברים במועצה.

דברי אפרוע' עוררו זעם רב בקרב תומכי המשטר המזוהים עם האגף הימני-רדיקלי במערכת הפוליטית. דרשן תפילות יום השישי בעיר משהד, איתאללה סיד אחמד עלם אלהדא, תקף בחריפות את תוכנית הטלוויזיה, ששידרה את הראיון עם אפרוע', ואמר, כי ביקורת כנגד המשטר המונחה, לדבריו, על-ידי האמאם הנעלם אינה ראויה ואסור לשדרה באמצעי התקשורת הממלכתיים. במקביל קיימו חברי בסיג' תומכי המשטר הפגנת מחאה מול בניין רשות השידור בטהראן.

הסערה סביב דברי אפרוע' התעוררה עוד בטרם שככה הסערה סביב מאמר, שפרסם לפני כשבועיים מפקד בכיר לשעבר במשמרות המהפכה, שבו השווה הקצין הבכיר במרומוז את מצבה של איראן כיום מבחינת דיכוי החירויות הפוליטיות למצבה ערב המהפכה האסלאמית. במאמר, שפרסם חסין עלאאי, מפקד חיל הים של משמרות המהפכה בתקופת מלחמת איראן-עיראק, בעיתון "אטלאעאת", התייחס הקצין הבכיר לשעבר לאופן שבו דיכא השאה את המהומות, שפרצו בעיר קום בראשית 1978 בעקבות פרסום מאמר נגד איתאללה ח'מיני. עלאאי טען, כי גורלו של השאה היה עשוי להיות שונה אלמלא דיכא באלימות את המפגינים, שיצאו לרחובות לאחר פרסום המאמר. מאופן הצגת טיעונו היה ברור, כי עלאאי מתכוון להשוות במרומוז בין דיכוי ההפגנות באיראן בשנת 1978 לאופן דיכוי האופוזיציה הרפורמיסטית על-ידי המשטר הנוכחי מאז מהומות 2009.

בעקבות פרסום המאמר יצאו תומכי המשטר במתקפה חריפה נגד עלאאי. בסוף השבוע שעבר (14 ינואר) קיימו כמה מאות חברי בסיג' הפגנת מחאה מול ביתו במתחם המגורים של יוצאי משמרות המהפכה בטהראן וציירו כתובות בגנותו על קירות ביתו.

במקביל פרסמה קבוצה של 12 מפקדים לשעבר ובהווה במשמרות המהפכה מכתב פומבי חריף המופנה לעלאאי. מנגד התייצבו כמה מפקדים לשעבר במשמרות המהפכה לצד עלאאי וגינו את המתקפה על ביתו. גם ראש המרכז למחקרים אסטרטגים של המג'לס, אחמד תוכלי, הביע הסתייגות מהמתקפה החריפה נגד עלאאי ואמר, כי אין לפקפק בנאמנותו למשטר.

בעקבות הסערה החריפה, שעורר מאמרו, נאלץ עלאאי להבהיר את דבריו ולהביע חרטה על הפרשנות שניתנה להם. בפגישה עם מפקדים לשעבר במשמרות המהפכה, שהיו חתומים על המכתב הגלוי נגדו, הוא הדגיש את נאמנותו למשטר ולמנהיג העליון וציין, כי לא התכוון להשוות בין הרפובליקה האסלאמית למשטר המלוכני.

בחירות 2012: מתלהט הויכוח בין חזית השמרנים המאוחדת לחזית העמידה האיתנה

המאבק הפוליטי במחנה השמרני לקראת הבחירות למג'לס הגיע השבוע לשיאים חדשים, לאחר שחזית העמידה האיתנה המזוהה עם האגף הימני-רדיקלי פרסמה חוברת בת 80 עמודים בה נמתחה ביקורת חריפה כנגד חזית השמרנים המאוחדת ויו"ר מועצת המומחים, איתאללה מחמד-רזא מהדוי-כני, איש הדת השמרני הבכיר התומך ב"חזית המאוחדת".

בחוברת נטען, בין היתר, כי מהדוי-כני לא פעל בהתאם להנחיות המנהיג העליון במאמציו לכונן את חזית השמרנים המאוחדת וכי ועדת ה-7+8, שפעלה מטעמו על מנת לגבש רשימת מועמדים מוסכמת מטעם המחנה השמרני לקראת הבחירות, לא הייתה על דעת ח'אמנהאי. כמו כן נמתחה בחוברת ביקורת על הגופים הפוליטיים המרכזיים הפועלים במסגרת "החזית המאוחדת" ופעיליה הואשמו בכפיית עמדותיהם, בהפצת שקרים ובשימוש לרעה בהצהרות המנהיג העליון לשם קידום אינטרסים אישיים.

בתגובה לפרסום החוברת טען האתר פרדא המזוהה עם ראש עיריית טהראן, מחמד-באקר קאליבאף, כי חזית העמידה האיתנה עשתה שימוש לרעה בציטוטים חסרי ביסוס של המנהיג העליון על מנת לטעון, שהוא מצדד כביכול בעמדותיה. בנוסף האשים פרדא את חזית העמידה האיתנה, כי פעיליה היו היחידים במחנה השמרני, שתמכו בנשיא אחמדינז'אד בניגוד לעמדת המנהיג במהלך המשבר הפוליטי, שפרץ בצמרת המשטר לאחר פיטורי שר המודיעין על-ידי הנשיא לפני מספר חודשים.

בתגובה רשמית מטעם חזית השמרנים המאוחדת לפרסום החוברת נכתב, כי תכניה מנוגדים להנחיותיו הברורות של המנהיג בנוגע לצורך להקפיד על ערכי המוסר ולהימנע מהאשמות הדדיות במהלך מערכת הבחירות. החזית המאוחדת הצהירה בתגובתה, כי אין בכוונתה להתייחס לשקרים ולהאשמות הנכללים בחוברת, כיוון שהיא מעוניינת להגן על האינטרסים של המשטר ושל המחנה השמרני.

במקביל פרסמה קבוצת סטודנטים שמרנים ממספר אוניברסיטאות מכתב גלוי המופנה לאיש הדת הרדיקלי, איתאללה מחמד-תקי מצבאח-יזדי, העומד מאחורי חזית העמידה האיתנה. במכתב נמתחה ביקורת על תמיכתו בחזית העמידה האיתנה בטענה, כי חבריה מצדדים בתפישותיו הרעיוניות של הזרם הסוטה.

מנגד תקפו סטודנטים תומכי חזית העמידה האיתנה בחריפות את תגובות החזית המאוחדת לפרסום החוברת וטענו, כי חזית העמידה האיתנה היא הקורבן למתקפות מצד החזית המאוחדת. הסטודנטים האשימו את מקורבי ראש עיריית טהראן בניסיון לנצל את פרסום החוברת על מנת להסיט נגד חזית העמידה האיתנה.

בתוך כך הסתיים השבוע שלב נוסף של סינון המועמדים לבחירות על-ידי מועצת שומרי החוקה. בסיום תהליך הסינון אושרה מועמדותם של כמה ממבקרי הנשיא במחנה השמרני, שמועמדותם נדחתה קודם לכן על-ידי משרד הפנים, ובהם: עלי מטהרי, חמיד-רזא כאתוזיאן ועלי עבאספור. כמו כן אושרה מועמדותם של כמה מועמדים עצמאיים המזוהים עם המחנה הרפורמיסטי, ובהם: דארוש קנברי וקדרתאללה עליח'אני.

מחריפה הביקורת כלפי הממשלה והבנק המרכזי לנוכח המשך קריסת הריאל ביחס לדולר

הזינוק בשער הדולר האמריקאי ביחס למטבע האיראני נמשך גם השבוע וביום שני (23 ינואר) נמכר דולר אחד בשוק החופשי בתמורה ל-2,200 תומאן. הירידה בערך המטבע נמשכת חרף הצעדים בהם נקטו לאחרונה השלטונות במאמץ לרסן את עליית הדולר, ובהם: פעילות כוחות ביטחון הפנים נגד סוחרי מט"ח הפועלים בערים, הטלת מגבלות על אחזקת מט"ח על-ידי הציבור ואף הטלת מגבלות על פרסום שערי המט"ח.

לנוכח המשך קריסת ערך המטבע גוברת בימים האחרונים הביקורת בתקשורת כלפי הממשלה והבנק המרכזי. אמצעי התקשורת הזהירו מפני השלכותיה הכלכליות והחברתיות של הירידה הנמשכת בערך הריאל ומפני אובדן אמון הציבור במדיניותה הכלכלית של הממשלה וקראו לממשלה לשנות את מדיניותה ולנקוט בצעדים יעילים לבלימת ירידת הריאל.

האתר פרדא תלה את האחריות להמשך קריסת הריאל במדיניותה הכושלת של הממשלה וטען, כי לא ניתן לתלות את הירידה החדה בערך המטבע בסנקציות הכלכליות כי אם בניהול כושל ובהעדר תכנון. לטענת האתר, גם מי שאינו מבין בכלכלה יודע, שההתפתחויות בשוק המט"ח קשורות במדיניותה הכלכלית השגויה של הממשלה, שלא העלתה את שיעור הריבית הנמוך מדי ופגעה במגזר היצרני כתוצאה מיישום לקוי של הרפורמה במדיניות הסובסידיות.

האתר עצר-י איראן האשים, אף הוא, את הממשלה באחריות לקריסת הריאל והלין על כך, שהנשיא אינו עושה דבר על מנת לשמור על ערך המטבע הלאומי. בכל מדינה אחרת, שבה היה ערך המטבע יורד ב-30 אחוזים בתוך חודש, הייתה הממשלה מתפטרת, נכתב באתר.

היומון הכלכלי דניא-י אקתצאד דיווח על ביקורת גוברת מצד בכירים במגזר הפרטי כלפי מדיניות הבנק המרכזי והממשלה, שהובילה, לדבריהם, לזינוק בשער הדולר. בראיונות ליומון טענו בכירים בלשכת המסחר, כי הצעדים בהם נקטו השלטונות עד כה, ובהם פעילות נגד סוחרי המט"ח, אינם יעילים וכי יש צורך בשינוי המדיניות המקרו-כלכלית.

ועדת הכלכלה של המג'לס זימנה השבוע את שר הכלכלה, שמס אל-דין חסיני, להתייצב בפניה בדחיפות על מנת לספק הסברים בנוגע להתפתחויות בשוק המט"ח. יו"ר הועדה הגדיר את שער הנוכחי של הדולר בשוק החופשי כ"אסון" המחייב התערבות מצד הממשלה והבנק המרכזי וציין, כי על אף השפעת הסנקציות על התנודות בשער המטבע, הרי שניהול לקוי מצד הממשלה מהווה סיבה מרכזית לירידת ערך הריאל.

בית כלא לעיתונאים: גל מעצרים של עיתונאים לקראת הבחירות למג'לס

מקורות באופוזיציה הרפורמיסטית ובארגוני זכויות אדם דיווחו השבוע על גל מעצרים של עיתונאים ופעילים במדיה החברתית.

ביום חמישי שעבר (19 ינואר) נעצר שהראם מנוצ'הרי, עיתונאי ובלוגר מתומכי האופוזיציה הרפורמיסטית. יום קודם לכן נעצר בטהראן העיתונאי והצלם סהאם אלדין בורקאני, שעבד בעבר כעיתונאי בעיתון הרפורמיסטי אעתמאד-י מלי וכעורך באתר "דיפלומטיה איראנית" המזוהה עם הדיפלומט הבכיר לשעבר, צאדק ח'ראזי.

עוד נעצרו בשבוע שעבר פימאן פאכמהר, עיתונאי מהעיר תברז בצפון איראן; מרזיה רסולי, עיתונאית לענייני תרבות במספר עיתונים רפורמיסטיים; ופרסתו דוכוהכי, עיתונאית, בלוגרית ופעילת זכויות נשים. שבוע קודם לכן נעצרו גם המתרגם והסופר מחמד סלימאני-ניא והעיתונאים פאטמה ח'רדמנד, אחסאן הושמנד וחסן פתחי.

מקורות באופוזיציה הרפורמיסטית טענו, כי גל המעצרים של עיתונאים קשור לבחירות הקרובות למג'לס. הארגון עיתונאים ללא גבולות דיווח בשבוע שעבר, כי 30 עיתונאים ו-24 בלוגרים איראנים נתונים כעת במעצר.

תגובות ראשונות להחלטת האיחוד האירופי להטיל אמברגו נפט על איראן

דוברים איראנים רשמיים הגיבו בביטול להחלטת שרי החוץ של האיחוד האירופי להטיל אמברגו נפט על איראן. דובר משרד החוץ, ראמין מהמנפרסת (Ramin Mehmanparast), הצהיר, כי האמברגו נועד להיכשל וכי הצורך של מדינות העולם באנרגיה הוא כה גדול, שלא ניתן להטיל אמברגו על איראן, יצואנית הנפט הרביעית בגודלה בעולם. הטלת אמברגו נפט על רקע המשבר הכלכלי והחברתי הפוקד את אירופה נועדה, לדבריו, להפעיל לחץ פסיכולוגי על איראן ולא תשפיע על התקדמותה לקראת מימוש זכויותיה הבסיסיות. הוא ציין, כי איראן תמצא תחליף לכל מדינה, שתטיל עליה אמברגו, וקרא למדינות אירופה להתחשב באינטרסים הלאומיים שלהן ולא לפעול בהתאם לתכתיב אמריקאי, שנועד לסייע לממשל האמריקאי לממש את מטרותיו (עצר-י איראן, 23 ינואר 2012).

יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, עלאא' אל-דין ברוג'רדי (Alaeddin Boroujerdi), העריך, כי הסנקציות יפגעו במערב יותר מאשר באיראן. בראיון לסוכנות הידיעות איסנ"א אמר ברוג'רדי, כי השפעתן תהיה דומה לזו של סנקציות קודמות נגד איראן, שהסבו נזק לחברות מערביות רבות וסייעו לחברות רבות אחרות המוכנות לשתף פעולה עם איראן (איסנ"א, 23 ינואר 2012). סגנו של ברוג'רדי, אסמאעיל כות'רי (Esmail Kowasri), הכריז, אף הוא, כי לאמברגו הנפט לא תהיה השפעה על כלכלת איראן, כיוון שזו תמכור את הנפט שברשותה למדינות לא-אירופאיות. הוא ציין, כי התשובה לסנקציות החדשות תינתן ביום השנה למהפכה האסלאמית ב-11 בפברואר. כות'רי הוסיף, כי שנאת העם האיראני כלפי המערב גדלה בכל פעם, שמדינות המערב הטילו סנקציות חדשות על איראן, וכי הסנקציות רק תרמו עד כה להתפתחותה. הוא הזהיר, כי אם המערב ינסה להפריע ליצוא נפט איראני, תסגור איראן את מיצרי הורמוז (פארס, 23 ינואר 2012).

קודם לכן הזהיר גם שר המודיעין לשעבר, עלי פלאחיאן (Ali Falahian), כי איראן תסגור את מיצרי הורמוז במסגרת התמודדותה עם הלחצים הגוברים נגדה. הוא גם הציע להפסיק את מכירת הנפט למדינות אירופה עוד לפני סיום הארכה בת ששת החודשים, עליה החליטו שרי החוץ של מדינות האיחוד האירופי לתחילת האמברגו, כדי לטרפד את התוכניות האירופאיות למצוא בפרק זמן זה תחליפים לנפט האיראני. פלאחיאן ציין, כי על-פי הערכות איראן, רוסיה היא המדינה היחידה שיכולה לספק למדינות אירופה נפט באיכות דומה לזו שמספקת איראן (פארס, 23 ינואר 2012).

שר הנפט לשעבר בממשלתו הקודמת של אחמדינז'אד, כאט'ם וזירי האמאנה (Kazem Vaziri Hamaneh), התייחס אף הוא בביטול להחלטת שרי החוץ של האיחוד האירופי וציין, כי הנפט האיראני לא יישאר ללא ביקוש. הוא ציין, כי אף מדינה, ובכלל זה ערב הסעודית, אינה יכולה לספק נפט באיכות הנפט האיראני, וכי החלטת האיחוד רק תביא לעליה חדה במחירי הנפט. שר הנפט לשעבר הוסיף, כי גם להצטרפות סין לאמברגו הנפט לא תהיה השפעה משמעותית, כיוון שלחברת הנפט האיראנית יש אמצעים מגוונים ורבים למכירת הנפט שברשותה. הוא העריך, כי מדינות אחרות באסיה, ובהן: יפן, הודו ודרום-קוריאה, לא יצטרפו לסנקציות נגד איראן (מהר, 23 ינואר 2012). סוכנות הידיעות "מהר" דיווחה השבוע, כי איראן מייצאת לאירופה כ-450,000 חביות נפט מדי יום (מתוך 2-2.5 מיליון חביות, שאיראן מייצאת בסך הכל מדי יום).

בהודעה מיוחדת, שפרסם משרד הנפט בעקבות החלטת האיחוד האירופי, נאמר, כי רק 18 אחוזים מהנפט האיראני מיוצאים למדינות אירופה וכי איראן לא תתקשה למצוא קונים חדשים לנפט שברשותה. משרד הנפט ציין בהודעתו, כי הוא נערך מזה תקופה ארוכה לאמברגו נפט וכי אירופה והמדינות המפותחות יישאו בעיקר ההפסדים הכלכליים שייגרמו כתוצאה ממנו. הוא גינה את השימוש בנפט לצרכים פוליטיים, הזהיר מפני פגיעה ביציבות שוק הנפט העולמי ומהשפעת האמברגו על מחירי הנפט, שתפגע בצרכנים במדינות אירופה ויחריף את המשבר הכלכלי במדינות אלה (אירנ"א, 23 ינואר 2012).

על רקע החרפת הסנקציות הכלכליות נגד איראן הצהיר השבוע מזכיר "המועצה לקביעת האינטרס של המשטר", מחסן רזאי (Mohsen Reza'i), כי המלחמה הכלכלית בין איראן למערב החלה. הוא קרא לשלטונות להתעורר ולאמץ אסטרטגיה הכוללת ארבעה עקרונות: תוכנית שתאפשר שגשוג כלכלי ופתרון לבעיית האבטלה, תוכנית שתנטרל את השפעת הסנקציות, הגברת שיתוף הפעולה עם ההתעוררות האסלאמית באזור ודיפלומטיה פעילה ומשפיעה (www.rezaee.ir, 23 ינואר 2012).

מתקפה חריפה מצד תומכי המשטר כנגד ביטויי ביקורת פנימית גוברת כלפי המשטר

ראיון, שהעניק חבר המג'לס לשעבר, עמאד אפרוע' (Emad Afrugh), עורך השבוע תגובות חריפות בקרב תומכי המשטר. בראיון, שהעניק ב-15 בינואר לתוכנית הטלוויזיה פארק האומה (פארקי-מלת, Park-e Mellat), אמר אפרוע', כי כל אזרח רשאי למתוח ביקורת על המנהיג העליון וכי במקרה, שבו המנהיג אינו יכול לתת תשובה מספקת, יש להעבירו מיידית מתפקידו. אפרוע', ששימש כיו"ר ועדת התרבות במג'לס השביעי (2004-2000) קרא לחזק את המוסדות האזרחיים ואת האינטלקטואלים ולשמור על עצמאותן של המכללות הדתיות על מנת לאפשר ביקורת יעילה כלפי המערכת הפוליטית. הוא ציין, כי הגנה על המשטר היא חשובה אך לא בכל מחיר. השלטון אינו יעד בפני עצמו, הדגיש חבר המג'לס לשעבר, אלא אמצעי לקידום המוסר והערכים. כמו כן מתח אפרוע' ביקורת על הרכבה הנוכחי של "מועצת המומחים" וציין, כי יש לאפשר גם לאנשי מקצוע ולכלכלנים – ולא רק לאנשי דת – להצטרף למועצה על מנת לאפשר לה לממש בצורה טובה יותר את אחריותה בפיקוח על המשטר (פארס, 17 ינואר 2012).

דברי אפרוע' עוררו זעם בקרב תומכי המשטר המזוהים עם האגף הימני-רדיקלי במערכת הפוליטית. דרשן תפילות יום השישי בעיר משהד, איתאללה סיד אחמד עלם אל-הדא (Ayatollah Seyyed Ahmad Alam al-Hoda), תקף בחריפות את תוכנית הטלוויזיה בה התראיין אפרוע' ואמר, כי ביקורת כנגד המשטר אינה ראויה. איש הדת הרדיקלי אמר, כי ביקורת כזו מעוררת ספקות בקרב האזרחים ביחס למשטר ומשרתת את אויבי איראן ואסור לשדרה באמצעי התקשורת הממלכתיים. תפקידה של התקשורת הוא לחזק את המשטר המונחה, לדבריו, על-ידי "האמאם הנעלם" ואת הקשר בינו לבין העם. הוא דחה את דברי אפרוע' בנוגע להרכבה הרצוי של "מועצת המומחים" ואמר, כי חוקת איראן מחייבת, שחברי המועצה ייבחרו מקרב בעלי ידע בהלכה האסלאמית ומי שאינו איש דת אינו יכול, לפיכך, לכהן כחבר המועצה (אירנ"א, 20 ינואר 2012).

עמאד אפרוע' בראיון לפארכי-מלת

בתגובה לדברי עלם אל-הדא פרסם אפרוע' הודעה בה שב והדגיש, כי המשטר הינו אמצעי ולא מטרה. הוא ציין, כי גם מכונן המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני, הדגיש בכתביו, כי הממשלה היא רק אמצעי למימוש ערכי האסלאם ולביסוס הצדק (ח'בר אונליין, 21 ינואר 2012).

לביקורת נגד אפרוע' הצטרף גם חבר חזית העמידה האיתנה, באקרי לנכראני (Baqeri Lankarani), שתקף בחריפות את חבר המג'לס לשעבר וטען, כי הוא משתייך לאלה ששיתפו פעולה עם מנהיגי מהומות 2009 ורק לאחר שהבינו, כי דרכם אינה מייצגת את דרכו של העם, החליטו לשתוק. לנכראני ציין, כי דברי אפרוע' יוצרים ספקות וייאוש בקרב המאמינים (רג'א ניוז, 20 ינואר 2012).

במאמר חריף נגד אפרוע', שהתפרסם בסוף השבוע באתר "רג'א ניוז" (Raja News), הוא הואשם בתמיכה במנהיגי האופוזיציה הרפורמיסטית טרם הבחירות לנשיאות ובמהלך המהומות שפרצו בעקבותיהן (רג'א ניוז, 21 ינואר 2012). במקביל קיימו בסוף השבוע שעבר חברי בסיג' תומכי המשטר הפגנת מחאה מול בניין רשות השידור בטהראן במחאה על הראיון, שהעניק אפרוע' לטלוויזיה האיראנית (באזתאב, 18 ינואר 2012).

האתר פרדא (Farda), המזוהה עם האגף השמרני-פרגמטי יצא, לעומת זאת, להגנתו של אפרוע'. במאמר פרשנות שפרסם האתר נכתב, כי אין להטיל ספק בנאמנותו למשטר ולתפישת שלטון חכם ההלכה. אפרוע' התייזב, לטענת האתר, נגד המהומות שפרצו בשנת 2009 והיה מבין הראשונים, שהזהירו מפני פעילות "הזרם הסוטה" ומפני היום בו יקראו פעיליו תיגר על תפישת שלטון חכם ההלכה. אין כל פסול בביקורת כלפי דבריו במהלך הראיון, אך גם אין מקום להתקפות החריפות נגדו ולהפגנות מחאה בעקבות דבריו. אפרוע' הוא אינטלקטואל המשמיע את משנתו החברתית והפוליטית מזה שנים והעמדות, שהשמיע בראיון בשבוע שעבר, כבר הוצגו בעבר על-ידי מומחים לענייני פוליטיקה, תרבות והלכה. אפילו המנהיג העליון ביקש במהלך פגישותיו עם סטודנטים ופעילי תרבות להציג תפישות שונות ומגוונות. מי שאינו מאפשר לתומכי המהפכה להשמיע תפישות חדשות ושונות מונע חופש מחשבה ומעכב ביקורת מדעית בונה. פרדא תקף את הגורמים הקיצוניים המבקשים, לדבריו, לפגוע גם בתומכי המהפכה בתירוצים שונים ולהציגם כאנטי-מהפכנים וכתומכי מהומות 2009 (פרדא, 18 ינואר 2012).

גם חבר המג'לס השמרני אליאס נאדראן (Elias Naderan) יצא להגנת אפרוע'. במאמר, שפרסם באתר "אלף" (Alef), מתח נאדראן ביקורת חריפה על אלה שתקפו את אפרוע' בעקבות דבריו בטלוויזיה וטען, כי בראיון ששודר לא ביטא אפרוע' כל עמדה חריגה נגד המשטר. אפרוע' הוא הוגה מסור ואדוק המוערך גם על-ידי המנהיג העליון, ציין נאדראן. הוא שירת את המהפכה במשך שנים ארוכות, פעל להעמקת הידע הדתי בחברה והגן מאז ומעולם על המשטר האסלאמי ועל "שלטון חכם ההלכה" (אלף, 22 ינואר 2012).

הסערה סביב הראיון הטלוויזיוני, שהעניק עמאד אפרוע', התעוררה עוד בטרם שככה הסערה סביב מאמר, שפרסם לפני כשבועיים מפקד בכיר לשעבר במשמרות המהפכה בו הישווה הקצין הבכיר במרומו את מצבה של איראן כיום מבחינת דיכוי החירויות הפוליטיות למצבה ערב המהפכה האסלאמית.

ב-9 בינואר פרסם היומון אטלאעאת (Ettela'at) מאמר פרי-עטו של חסין עלאא'י, מפקדו הראשון של חיל הים של משמרות המהפכה. עלאא'י שימש בתפקיד זה במהלך מלחמת איראן-עיראק ובתפקידים בכירים נוספים במשמרות המהפכה לאחר סיום המלחמה. הוא מתגורר כיום במתחם מגורים של יוצאי משמרות המהפכה בטהראן ומרצה באוניברסיטת "אמאם חסין" של משמרות המהפכה.

במאמרו התייחס עלאא'י לאופן שבו דיכא משטר השאה את המהומות, שפרצו בעיר קום בעקבות מאמר חריף כנגד איתאללה ח'מיני, שהתפרסם ב-9 בינואר 1978 בעיתון אטלאעאת. מהומות אלה עוררו את הגל המהפכני, שהסתיים בהפלת השאה. עלאא'י טען, כי גורלו של השאה היה עשוי להיות שונה אלמלא נקט בדיכוי האלים כנגד המפגינים, שיצאו לרחובות לאחר פרסום המאמר נגד ח'מיני. במאמר העלה עלאא'י מספר שאלות, שהשאה עשוי היה לשאול את עצמו בדיעבד ביחס למדיניות בה נקט במהלך שנת שלטונו האחרונה, ובהן: האם היה נכון לשים את ראשי האופוזיציה במעצר בית והאם היה נכון למנוע מאזרחים לקיים תהלוכות מחאה שקטות. מניסוח השאלות היה ברור, כי עלאא'י מבקש להשוות באופן מרומו בין האופן, שבו דוכאו ההפגנות באיראן בשנת 1978, לדיכוי האופוזיציה הרפורמיסטית על-ידי המשטר הנוכחי מאז מהומות 2009.

בעקבות פרסום המאמר יצאו תומכי המשטר במתקפה חריפה נגד עלאא'י. סוכנות הידיעות הממשלתית אירנא טענה, כי ההשוואה בין המשטר המלוכני לרפובליקה האסלאמית הינה מופרכת לחלוטין ובלתי-צודקת, וכי לא ייתכן, שמפקד בכיר לשעבר במשמרות המהפכה יעז לעשות השוואה כזו (אירנ"א, 11 ינואר 2012).

בסוף השבוע שעבר (14 ינואר 2012) קיימו כמה מאות חברי בסיג' הפגנת מחאה מול ביתו של עלאא'י בטהראן במהלכה נשאו קריאות חריפות נגדו ואף ציירו כתובות בגנותו על קירות ביתו.

הפגנת חברי בסיג' מול ביתו של עלאאיי

במקביל פרסמה קבוצה של 12 מפקדים לשעבר ובהווה במשמרות המהפכה מכתב פומבי חריף כנגד עלאאיי בו טענו, כי דבריו שימחו את אויבי איראן ועוררו כאב עז בקרב מי שלחם לצידו במהלך מלחמת איראן-עיראק. מנגד פרסמה קבוצת מפקדים ולוחמים במשמרות המהפכה מכתב גלוי בעילום שם, שבו גינו את המתקפה על ביתו של עלאאיי והביעו את תמיכתם בו (כלמה, 18 ינואר). עלי צניע-ח'אני (Ali Sanikhani), מפקד בכיר לשעבר במשמרות המהפכה, התייצב אף הוא לצד עלאאיי. במכתב, שפרסם צניע ח'אני בתגובה למכתבם של 12 מפקדי משמרות המהפכה, ציין הקצין הבכיר לשעבר, כי אין כל סיבה לחשוש מכך, שמפקד במשמרות המהפכה מעלה שאלות, כפי שעשה עלאאיי במאמרו. הוא הביע תקווה, כי החברה האיראנית תתפתח לרמה, שבה ביקורת כלפי המשטר – ואפילו ביחס למנהיג העליון – תהיה אפשרית לא רק מצד אויבי איראן. יש לייחל ליום, שבו כל האיראנים בעלי השקפות פוליטיות שונות יוכלו להתלכד סביב מימוש יעדי מכוון המהפכה האסלאמית וחללי המהפכה והמלחמה, כפי שהיה במהלך העשור הראשון של המהפכה, כתב צאני-ח'אני (גרס, 20 ינואר 2012).

השבוע התייצב לצד עלאאיי קצין נוסף לשעבר במשמרות המהפכה בשם עלאם-עלי רג'אאיי. רג'אאיי כתב בבלוג האישי שלו, כי ביקורת כלפי המנהיג העליון קיימת בחברה האיראנית וכי אין כל פסול בכתיבת מאמרים המבטאים ביקורת זו ומוציאים אותה החוצה. גם אם ביקורתו של עלאאיי הייתה מכוונת כלפי עמדותיו והתנהלותו של המנהיג, כתב רג'אאיי, אין בכך כל בעיה או הפרה של החוק. אם המנהיג רואה עצמו חסין מפני ביקורת, משמעות הדבר היא שמעגל הקווים האדומים במדינה הוצר עד כדי כך שאפילו אלה כדוגמת עלאאיי, ממכוני המשטר, אינם יכולים להרשות לעצמם להשיא עצה (<http://gholamalirajae.blogfa.com>, 22 ינואר 2012).

גם ראש המרכז למחקרים אסטרטגיים של המג'לס, אחמד תוכלי (Ahmad Tavakoli), הביע את הסתייגותו מהמתקפה החריפה נגד עלאאיי. בראיון לסוכנות הידיעות מהר (Mehr) אמר תוכלי, כי יש להגן על חופש הביטוי וכי המתקפות המתבצעות בימים האחרונים בשם הגנה על המשטר מעוררות דאגה. הוא ציין, כי גם הוא סבור, שאין מקום להשוות בין המצב באיראן כיום למצבה ערב המהפכה, אך הדגיש, כי אין לפקפק בנאמנותו של עלאאיי או בכוונותיו הטובות (מהר, 18 ינואר 2012).

בעקבות הסערה החריפה, שעורר מאמרו, נאלץ עלאאיי לפרסם הבהרות בנוגע לדבריו. בפגישה, שקיים בסוף השבוע שעבר עם קבוצת מפקדים לשעבר במשמרות המהפכה, שהיו חתומים על המכתב הגלוי נגדו, הביע עלאאיי, לדברי אחד המשתתפים בפגישה, חרטה על

הפרשנות השגויה שניתנה למאמר והביע התנצלות על כך, שמאמרו פגע בתומכי המשטר. הוא הבהיר, כי דבריו התייחסו לרודנים הערבים, שצריכים ללמוד את הלקח ממשטר השאה, וכי לא התכוון להשוות בין הרפובליקה האסלאמית למשטר המלוכני. הוא גם הדגיש את נאמנותו למשטר ולעקרון "שלטון חכם ההלכה" וציין, כי לא חל כל שינוי בנאמנותו ובמסירותו למנהיג העליון אותו הוא מכיר עוד לפני המהפכה האסלאמית (ג'ואן אונליין, 17 ינואר 2012).

בחירות 2012: מתלהט הויכוח בין חזית השמרנים המאוחדת לחזית העמידה האיתנה

המאבק הפוליטי במחנה השמרני לקראת הבחירות למג'לס הגיע השבוע לשיאים חדשים, לאחר שחזית העמידה האיתנה (ג'בהה-י פאי־ארי, Jebhe-ye Baydari) המזוהה עם האגף הימני-רדיקלי פרסמה חוברת בת 80 עמודים בה נמתחה ביקורת חריפה כנגד חזית השמרנים המאוחדת ויו"ר מועצת המומחים, איתאללה מחמד-רזא מהדוי-כני (Ayatollah Mohammad-Reza Mahdavi Kani), איש הדת השמרני הבכיר התומך בחזית המאוחדת.

האתר פרדא (Farda) המזוהה עם ראש עיריית טהראן, מחמד-באקר קאליבאף (Mohammad Baqer Qalibaf), פרסם את עיקרי החוברת לצד תגובה חריפה לתכניה ומתח ביקורת על "חזית העמידה האיתנה" בגין פרסומה (פרדא, 18 ינואר 2012).

בחוברת, שהתפרסמה מטעם "חזית הסטודנטים תומכי [חזית] העמידה האיתנה", נטען, בין היתר, כי מהדוי-כני לא פעל בהתאם להנחיות המנהיג העליון במאמציו לכונן את "חזית השמרנים המאוחדת" וכי "ועדת ה-7+8", שפעלה מטעמו על מנת לגבש רשימת מועמדים מוסכמת מטעם המחנה השמרני לקראת הבחירות למג'לס, לא הייתה על דעת ח'אמנהאי. כמו כן נמתחה בחוברת ביקורת על הגופים הפוליטיים המרכזיים הפועלים במסגרת החזית המאוחדת ופעיליה הואשמו בכפיית עמדותיהם, בהפצת שקרים ובשימוש לרעה בהצהרות מטעם המנהיג העליון לקידום אינטרסים אישיים. בנוסף הודגשה בחוברת תמיכתו של איש הדת הרדיקלי, איתאללה מחמד-תקי מצבאח-יזדי (Ayatollah Mohammad Taqi Mesbah Yazdi) בחזית העמידה האיתנה.

בתגובה לפרסום החוברת טען פרדא, כי חזית העמידה האיתנה עשתה שימוש לרעה בציטוטים חסרי ביסוס של המנהיג העליון על מנת להוכיח את טענותיה ולטעון, שהוא מצדד כביכול בעמדותיה. הציטוטים המובאים בשם המנהיג אינם נמצאים באתר הרשמי שלו ופרסומם מנוגד, לפיכך, להנחיה מפורשת שהוציאה בעבר לשכת המנהיג ולפיה האתר הרשמי של ח'אמנהאי ולשכתו מהווים המקור הרשמי היחיד, שעליו ניתן להתבסס בכל הקשור לעמדותיו.

בנוסף האשים פרדא את חזית העמידה האיתנה, כי פעיליה היו היחידים במחנה השמרני, שתמכו בנשיא אחמדינז'אד בניגוד לעמדת המנהיג העליון במהלך המשבר הפוליטי, שפרץ בצמרת המשטר לאחר פיטורי שר המודיעין, חידר מצלחי (Heydar Moslehi), על-ידי הנשיא לפני מספר חודשים (פרדא, 18 ינואר 2012).

שער החוברת שהתפרסמה מטעם חזית העמידה האיתנה

בעקבות פרסום החוברת הוציאה חזית השמרנים המאוחדת תגובה רשמית, שבה נאמר, כי החוברת אינה מוסרית ומנוגדת להנחיותיו הברורות של המנהיג העליון בנוגע לצורך להקפיד על ערכי המוסר ולהימנע מהאשמות הודדיות במהלך מערכת הבחירות למג'לס. בתגובה, שהתפרסמה באתר הרשמי של "החזית המאוחדת", נאמר, כי החזית לא תגיב לשקרים ולהאשמות הנכללים בחוברת, כיוון שהיא מעוניינת לפעול בהתאם להנחיות המנהיג ולהגן על האינטרסים של המשטר ושל המחנה השמרני. בהתייחס לביקורת, שנמתחה בחוברת כנגד איש הדת הבכיר מהדוי-כני, הזהירה החזית מפני כל ניסיון לסכסך בין אנשי הדת הבכירים המזוהים עם המחנה השמרני (אתר החזית המאוחדת, www.jebhemottahed.ir, 20 ינואר 2012).

במקביל פרסמה קבוצת סטודנטים שמרנים ממספר אוניברסיטאות מכתב גלוי המופנה לאיתאללה מחמד-תקי מצבאח-יז'די. במכתב נמתחה ביקורת על תמיכתו ב"חזית העמידה האיתנה" בטענה, כי חבריה מצדדים בתפישותיו הרעיוניות של "הזרם הסוטה" (כינוי גנאי לזרם הפוליטי המזוהה עם תומכי הנשיא אחמדינז'אד וראש לשכתו, רחים משא'י). הסטודנטים החתומים על המכתב טענו, כי תמיכתו בחזית פוגעת במאמצים לשמר את אחדות המחנה השמרני ומשרתת את תומכי "הזרם הסוטה". הצהרות חברי החזית ופעילותם בשנים האחרונות מצביעות, לדברי הסטודנטים, על כך, שפעיליה אינם מסתייגים מעמדות "הזרם הסוטה" ואינם מחויבים לתפישת "שלטון חכם ההלכה" על אף התנערותה הפומבית של החזית מזרם זה. עוד הלינו הסטודנטים במכתבם, כי "חזית העמידה האיתנה" מפנה את עיקר מאמציה לביקורת כלפי "חזית השמרנים המאוחדת" במקום להתמקד בביקורת כלפי האופוזיציה הרפורמיסטית ו"הזרם הסוטה" (אלף, 21 ינואר 2012).

מנגד תקפו סטודנטים תומכי חזית העמידה האיתנה בחריפות את תגובות החזית המאוחדת לפרסום החוברת מטעמם וטענו, שחזית העמידה האיתנה היא הקורבן למתקפות ולהאשמות מצד החזית המאוחדת. תומכי החזית המאוחדת מתיימרים לתמוך באחדות המחנה השמרני בשעה שהם מנהלים נגד חזית העמידה האיתנה מערכה פסיכולוגית חריפה. תומכי חזית העמידה האיתנה האשימו את מקורבי ראש עיריית טהראן, מחמד-באקר קאליבאף, כי הם

שעומדים מאחורי הניסיון לנצל את פרסום החוברת על מנת להסיט נגדם (רג'א ניוז, 21 ינואר 2012).

על רקע ההסלמה בעימות במחנה השמרני הזהיר השבוע איש הדת הבכיר, איתאללה אחמד ח'אתמי (Ayatollah Ahmad Khatami), מפני המשך המאבקים בקרב השמרנים. בראיון לאתר פרארו (Fararu) אמר דרשן תפילות יום השישי בטהראן, כי לא ראה את החוברת, שהתפרסמה מטעם "חזית העמידה האיתנה", אך הדגיש את הצורך בשמירת האחדות במחנה השמרני וציין, כי כל פעולה היוצרת פילוג בקרב השמרנים מנוגדת לרצון האל (פרארו, 21 ינואר 2012).

בתוך כך הסתיים השבוע שלב נוסף של סינון המועמדים לבחירות למג'לס על-ידי מועצת שומרי החוקה. בסיום תהליך הסינון אושרה מועמדותם של כמה ממבקרי הנשיא אחמדינז'אד במחנה השמרני, שמועמדותם נדחתה קודם לכן על-ידי משרד הפנים, ובהם: עלי מטהרי (Ali Motahari), חמיד-רזא כאתוזיאן (Hamid-Reza Katouzian) ועלי עבאספור (Ali Abaspour). כמו כן אושרה מועמדותם של כמה מועמדים עצמאיים המזוהים עם המחנה הרפורמיסטי, ובהם: דאריוש קנברי (Daryush Qanbari) וקדרתאללה עליח'אני (Qodratollah Alikhani) (מהר, 22 ינואר 2012).

מחריפה הביקורת כלפי הממשלה והבנק המרכזי לנוכח המשך קריסת הריאל ביחס לדולר

הזינוק בשער הדולר האמריקאי ביחס למטבע האיראני נמשך גם השבוע וביום שני (23 ינואר 2012) נמכר דולר אחד בשוק החופשי בתמורה ל-2,200 תומאן. הירידה בערך המטבע נמשכת חרף הצעדים בהם נקטו לאחרונה השלטונות במאמץ לרסן את עליית הדולר, ובהם: פעילות כוחות ביטחון הפנים נגד סוחרים מט"ח הפועלים בערים, הטלת מגבלות על אחזקת מט"ח על-ידי הציבור ואף הטלת מגבלות על פרסום שערי המט"ח.

לנוכח המשך הקריסה בערך המטבע גוברת הביקורת בתקשורת האיראנית כלפי הממשלה והבנק המרכזי בשל כישלונם לרסן את שער הדולר. אמצעי התקשורת הזהירו מפני השלכותיה הכלכליות והחברתיות של הירידה הנמשכת בערך הריאל ומפני אובדן אמון הציבור במדיניותה הכלכלית של הממשלה וקראו לממשלה לנקוט בצעדים יעילים לבלימת ירידת הריאל.

האתר פרדא (Farda) תלה את האחריות להמשך קריסת הריאל במדיניותה הכושלת של הממשלה. פרדא גרס, כי לא ניתן לתלות את הירידה החדה בערך הריאל בסנקציות הכלכליות המוטלות על איראן אלא בניהול כושל ובהעדר תכנון. הממשלה מנסה לפתור כל דבר באמצעות סיסמאות או בהטלת האחריות לכישלונותיה על אויבים מבית ומחוץ. מדיניותה רק הביאה להחלשת הכלכלה הלאומית ולירידה של למעלה מ-30 אחוזים בערך המטבע הלאומי בתוך פחות מחודש. גם מי שאינו מבין בכלכלה יודע, שההתפתחויות בשוק המט"ח קשורות במדיניותה הכלכלית השגויה של הממשלה, שלא העלתה את שיעור הריבית הנמוך מדי ופגעה

במגזר היצרני כתוצאה מיישום לקוי של הרפורמה במדיניות הסובסידיות (פרדא, 23 ינואר 2012).

האתר עצר-י איראן (Asr-e Iran) האשים, אף הוא, את הממשלה באחריות לקריסת הריאל. בכירי הממשלה שותקים, לדברי האתר, לנוכח הזינוק בערך הדולר אף על-פי שהוא מביא לעליית מחירים ומגביר את הלחץ על האזרחים. זמן קצר לאחר שהנשיא הכריז, כי בכוונתו להוריד את ערך הדולר לשער נמוך מ-1,000 תומאן לדולר, הגיע הדולר לשיא חסר תקדים של 2,000 תומאן. אף על-פי כן לא עושה הנשיא דבר על מנת לשמור על ערך המטבע הלאומי או לכל הפחות להגן על ערך הבטחותיו לציבור. בניגוד לעמדת כל המומחים הכלכליים מתעקש הנשיא, שלא להעלות את גובה הריבית במשק בהתאם לשיעור האינפלציה. בכל מדינה אחרת, שבה היה ערך המטבע יורד ב-30 אחוזים בתוך חודש, היתה הממשלה מתפטרת, נכתב ב"עצר-י איראן" (22 ינואר 2012).

גם היומון ח'ראסאן (Khorasan) מתח ביקורת על אדישות הנשיא ונגיד הבנק המרכזי לנוכח ההתפתחויות בשוק המט"ח. את שתיקת נגיד הבנק המרכזי ניתן להבין בכישלון מאמציו לשכנע את הממשלה להעלות את גובה הריבית, נכתב במאמר פרשנות שהתפרסם ביומון, אך שתיקת הנשיא ושר הכלכלה אינה מתקבלת על הדעת. היומון הזהיר, כי אם לא יינקטו הצעדים הדרושים לריסון הזינוק בערך הדולר, יתרחב הכאוס בשוק המט"ח גם לשווקים אחרים (ח'ראסאן, 23 ינואר 2012).

היומון הכלכלי דניא-י אקתצאד (Donya-ye Eqtesad) דיווח השבוע על ביקורת גם מצד בכירים במגזר הפרטי כלפי מדיניות הבנק המרכזי והממשלה, שהובילה, לדבריהם, לזינוק בשער הדולר בשבועות האחרונים. בראיונות, שהעניקו ליומון, טענו בכירים בלשכת המסחר האיראנית, כי הצעדים בהם נקטו השלטונות עד כה, ובהם פעילות נגד סוחרי המט"ח, אינם יעילים וכי יש צורך בשינוי המדיניות המקרו-כלכלית. בכירים אלה הגדירו את מדיניות הבנק המרכזי לנוכח ההתפתחויות בשוק המט"ח כ"פסיבית ותגובתית" וטענו, כי הבנק המרכזי היה חייב להעלות כבר לפני מספר חודשים את שער הדולר היציג על מנת למנוע פער כה גדול בין שער היציג לבין שער השוק החופשי (דניא-י אקתצאד, 21 ינואר 2012).

חלפן כספים בבאר ג'מכראן (ממנה אמור לשוב על-פי האמונה השיעית האמאם הנעלם), מתוך: <http://pejwake-hambastegi.blogspot.com>, 23 ינואר 2012

ועדת הכלכלה של המג'לס זימנה השבוע את שר הכלכלה, שמס אל-דין חסיני (Shamseddin Hoseini), להתייצב בפניה בדחיפות על מנת לספק הסברים בנוגע להמשך קריסת הריאל ביחס לדולר. יו"ר הועדה, ארסלאן פתחי-פור (Arsalan Fatehipour), הגדיר את שער הנוכחי של הדולר בשוק החופשי כ"אסון" המחייב את התערבות הממשלה והבנק המרכזי. הוא ציין, כי על אף השפעת הסנקציות על התנודות בשערי המטבע, הרי שניהול לקוי מצד הממשלה מהווה סיבה מרכזית להתפתחויות בשוק המט"ח. הוא קרא לממשלה, למג'לס ולרשות השופטת לכנס בדחיפות ישיבה של מטה החירום הכלכלי כדי לדון בהתפתחויות בשוק המט"ח (פארס, 23 ינואר 2012).

בית כלא לעיתונאים: גל מעצרים של עיתונאים לקראת הבחירות

מקורות באופוזיציה הרפורמיסטית ובארגוני זכויות אדם דיווחו השבוע על גל מעצרים של עיתונאים ופעילים במדיה החברתית. ביום חמישי שעבר (19 ינואר) נעצר שהראם מנוצ'הרי (Shahram Manouchehri), עיתונאי ובלוגר מתומכי האופוזיציה הרפורמיסטית. יום קודם לכן נעצר בטהראן העיתונאי והצלם סהאם אל-דין בורקאני (Sahameddin Bourghani). בורקאני עבד כעיתונאי בעיתון הרפורמיסטי אעתמאד-י מלי (E'temad-e Melli), שנסגר בנובמבר 2011 על-ידי השלטונות וחידש את פעילותו בשבוע שעבר, וכן שימש כעורך באתר דיפלומטיה איראנית המזוהה עם הדיפלומט הבכיר לשעבר, צאדק ח'ראזי (Sadegh Kharazi), ששירת במשרד החוץ בתקופת ממשלת הנשיא הרפורמיסטי, מחמד ח'אתמי. בורקאני הוא בנו של אחמד בורקאני, ששימש כסגן שר ההכונה האסלאמית בממשלתו של הנשיא ח'אתמי, וכחבר במג'לס השישי (2004-2000). הוא נפטר לפני מספר שנים מהתקף לב.

"מי אמר שאין לנו חופש מוחלט?", מתוך: רוז אונליין, 16 ספטמבר 2010.

עוד נעצרו בשבוע שעבר העיתונאים פימאן פאכמהר (Peyman Pakmehr), מרזיה רסולי (Marzieh Rasouli) ופרסתו דוכוהכי (Parastoo Dokouhaki). פאכמהר הוא עיתונאי מהעיר תבריז בצפון איראן ומנהל אתר החדשות "תבריז ניוז". הוא נשלח לאחר מעצרו לכלא אוין (Evin) בטהראן ושוחרר בערבות לאחר מספר ימים. מרזיה רסולי נעצרה ב-17 בינואר בביתה בטהראן באשמת פעילות נגד הביטחון הלאומי ונשלחה, אף היא, לכלא אוין. העיתונאית עסקה בעיקר בענייני ספרות ומוסיקה ועבדה בעבר בסוכנות הידיעות איסנ"א ובשני היומונים הרפורמיסטיים שרק

(Sharq) ואעתמאד-י מלי. פרסתו דוכהכי היא עיתונאית, בלוגרית ופעילת זכויות נשים. אף היא נעזרה באשמת פגיעה בביטחון הלאומי ונשלחה לכלא אוין. דוכהכי היתה אחת הבלוגריות הראשונות באיראן, והבלוג שלה: זן-נושת (Zan nevesht) אף זכה בפרס הבלוג הטוב ביותר לשנת 2005 מטעם תחנת השידור הגרמנית Deutsche Welle. היא עבדה כעיתונאית במספר עיתונים המזוהים עם הזרם הרפורמיסטי, ובהם: שרק, אעתמאד-י מלי, המבסתגי (Hambastegi) וסרמאיה (Sarmayeh).

שבוע קודם לכן נעצרו גם המתרגם והסופר מחמד סלימאני-ניא (Mohammad Soleymani-nia) והעיתונאים פאטמה ח'רדמנד (Fatemeh Kheradmand), אחסאן הושמנד (Ehsan Houshmand) וחסן פתחי (Hassan Fathi). מקורות באופוזיציה הרפורמיסטית טענו, כי גל המעצרים של עיתונאים קשור לבחירות הקרובות למג'לס הצפויות בראשית מרץ. הארגון עיתונאים ללא גבולות דיווח בשבוע שעבר, כי 30 עיתונאים ו-24 בלוגרים איראנים נתונים כעת במעצר.

תמונות השבוע: שלג בטהראן

ISNA PHOTO: ARASH KHAMOUSHI

ISNA PHOTO: ARASH KHAMOUSHI

ISNA PHOTO: ROGHOLLAH VAHDATI

ISNA PHOTO: ROGHOLLAH VAHDATI

ISNA PHOTO: ROGHOLLAH VAHDATI

ISNA PHOTO: ROGHOLLAH VAHDATI

ISNA

ISNA/PHOTO:ROOBOLLAH VAHDATI

ISNA

ISNA/PHOTO:ROOBOLLAH VAHDATI

ISNA

ISNA/PHOTO:ROOBOLLAH VAHDATI